

Використання навчальних тестів у процесі формування системи знань про людину в учнів старшої школи

Галина ВАСЬКІВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії дидактики Інституту педагогіки НАПН України

У сучасному суспільстві рівень освіченості не визначається виключно обсягом знань та їхньою енциклопедичністю. З позицій компетентного підходу рівень освіченості залежить від здатності розв'язувати проблеми різних рівнів складності на основі засвоєних знань. Компетентний підхід не заперечує значення знань, але акцентує увагу на здатності використовувати їх. За такого підходу цілі освіти описуються в термінах, що відображають нові можливості учнів, з огляду на зростання їхнього особистісного потенціалу.

У зв'язку з цим, нині цілі освіти моделюють результат, який можна описати, відповівши на запитання: які знання, необхідні для подальшого життя, здобув учень у школі?

Отже, цілі шкільної освіти полягають у тому, щоб:

- навчити вчитися, тобто навчити розв'язувати проблеми у сфері навчальної діяльності, зокрема визначати цілі пізнавальної діяльності, добирати необхідні джерела інформації, знаходити оптимальні способи домогтися поставленої мети, оцінювати здобуті результати, організовувати свою діяльність, співпрацювати з іншими учнями;

- навчити пояснювати явища дійсності, їхню сутність, причини, взаємозв'язки, використовуючи відповідний науковий апарат, тобто розв'язувати пізнавальні проблеми;

- навчити орієнтуватись у ключових проблемах сучасного життя – екологічних, політичних, міжкультурної взаємодії тощо, тобто розв'язувати аналітичні проблеми;

- навчити орієнтуватись у світі духовних цінностей різних культур, що відображають світогляд, тобто розв'язувати аксеологічні проблеми;

- навчити виконувати роль виборця, громадянина, споживача, пацієнта, організатора, члена родини, тобто розв'язувати соціальні проблеми;

- навчити розв'язувати проблеми, загальні для різних видів професійної й іншої діяльності (комунікативні, пошуку та аналізу інформації, прийняття рішень, організації спільної діяльності тощо);

- навчити розв'язувати проблеми професійного вибору, зокрема підготовку до подальшого навчання в закладах професійної освіти.

Виконання зазначених цілей можливе за умов поєднання добору аспектного змісту навчання і відповідних технологій його реалізації у навчально-виховному процесі. Структура технології навчання

передбачає системне охоплення у процесі розроблення й функціонування таких складників: мети, змісту, дидактичних принципів навчання, що визначають характер процесу навчання; форм, методів, засобів його організації; взаємодію суб'єктів та результатів навчання [3].

Основними принципами педагогічних вимірювань дослідник В.С. Аванесов вважає такі: взаємозв'язок педагогічних вимірювань і цілей освіти та навчання; об'єктивність вимірювань; справедливість; науковість та ефективність; систематичність; гуманність та етичність [1].

Упродовж останніх років поряд із традиційними формами педагогічних вимірювань навчальних досягнень все більшого поширення набуває зовнішнє оцінювання, результати якого, за бажанням учнів загальноосвітніх навчальних закладів, можуть зарахуватись як державна підсумкова атестація та вступний іспит до вищих навчальних закладів відповідно до постанов Кабінету Міністрів України №1095 (1095–2004-п) від 25 серпня 2004 р. та №1312 (1312–2005-п) від 31 грудня 2005 р.

Аналіз педагогічної літератури дає змогу констатувати, що дослідники порушують проблеми педагогічного тестування, моніторингу, діагностики процесу і результатів навчання, управління якістю освіти, визначення ролі і місця тестування у навчальному процесі, зокрема – тести і тестові завдання у змісті навчальних книг нового покоління (С.П. Бондар, О.В. Горбатюк, Л.М. Калініна, М.Г. Криловець, В.В. Мелешко, Н.П. Муранова, О.Ф. Надтока, Н.Г. Назаренко, Т.К. Полянська, О.І. Пометун, Т.О. Ремех, Л.М. Рибалко, В.Є. Скульська, О.М. Топузov, Н.І. Ушакова, Г.Т. Шелехова та ін.) [2; 4; 7; 8]. Утім, варто зазначити, що, незважаючи на актуальність тестування, на практичному рівні (з 2004 р. діє зовнішнє незалежне оцінювання, яке є комплексом

організаційних процедур, передусім – тестування, і спрямоване на визначення рівня навчальних досягнень випускників середніх навчальних закладів під час вступу до ВНЗ) розроблення і застосування тестів у навчально-виховному процесі має стихійний характер і залежить від суб'єктивного бачення завдань навчання, рівня компетентності вчителя у питаннях тестології, педагогіки, психології, а також від якості володіння ним відповідними методиками.

Щодо організації та здійснення моніторингу в освіті, то особливого значення для педагогічного діагностування має об'єкт тестування. За такого діагностування активно використовуються дидактичні і психологічні тести, тести на виявлення навчальних досягнень, здібностей і здатностей до засвоєння програмового матеріалу. Наприклад, за допомогою тестів досягнень і дидактичних тестів здійснюється діагностування успішності учнів школи за певний період; діагностування якості знань учнів за предметами за навчальний період; діагностування результатів діяльності педагогів школи; діагностування успішності класу; діагностування динаміки успішності учня.

Відомий американський психолог Бенджамін Блум розробив класифікацію цілей навчання, які характеризують пізнавальну сферу учня, а саме знання та інтелектуальні здібності. Ця класифікація відповідно до складності завдань передбачає шість класів цілей: знання; розуміння; застосування; аналіз; синтез; оцінювання (порівняльна шкала) [2, с. 29].

У зв'язку з переходом від методів суб'єктивного оцінювання до технологій педагогічних вимірювань відповідно до дидактичного принципу єдності навчання і контролю виникає необхідність використовувати тести не лише з огляду на перевірку, а й з метою навчання (самонавчання) і розвитку (саморозвитку) учнів. Водночас таке тестування дає можливість учителю спостерігати перебіг рефлексійних процесів учнів, вчасно реагувати на їхні ситуативні бліц-діалоги, мимовільні коментарі, окремі (навіть, на перший погляд, позаконтекстні) висловлювання, невербальні прояви поведінки й приймати адекватні рішення з огляду на досягнення кінцевого результату роботи старшокласників з електронними навчально-пізнавальними тестами. Така співдіяльність спонукає підлітків до розкриття своїх потенційних можливостей.

Саме тестові завдання дають можливість виміряти знання учнів відповідно до складності завдань. Отже, тестування у педагогіці – це метод і процес педагогічного вимірювання, що полягає у кількісному вимірюванні рівня знань, умінь, навичок, здатностей, властивостей, якостей, уявлень того, хто випробовується, з метою оцінювання зазначеного. Засобом або інструментом вимірювання у цьому процесі є тест. Тож *педагогічний тест* – (англ. *test* – проба, випробування, перевірка будь-яких якостей) – це інструмент, призначений для вимірювання ступеня навченості учня, що складається з системи

тестових завдань, стандартизованої процедури проведення, обробки й аналізу результатів, і дає змогу надійно й валідно оцінювати знання.

Кожен тест складається з тестових завдань – складових одиниць тесту, що відповідають вимогам технологічності, форми, змісту, і статистичним вимогам, а саме: певному рівню складності, достатній варіації тестових балів і позитивній кореляції балів завдання з балами за увесь тест.

Тестові завдання можна розділити на дві групи: *закриті*, що містять варіанти відповідей, і *відкриті*, які не мають варіанта відповіді. Тести закритої форми поділяють на: завдання з однією правильною відповіддю; завдання з кількома правильними відповідями; завдання множинного вибору; завдання на встановлення відповідності (логічні пари); завдання на встановлення правильної послідовності [6, с. 736].

Завдання відкритої форми (у них відсутні варіанти відповіді) потребують конструювання відповіді учнем. Якщо передбачаються завдання з короткою відповіддю, то вони формулюються так, щоб мати єдину правильну стислу відповідь. Завдання на аналіз джерела спираються на систему запитань. До завдання з розгорнутою відповіддю у вигляді есе висуваються такі вимоги: есе має складатися з однієї чи кількох тез. Кожна теза має бути сформульована як варіант розв'язання певної проблеми і підкріплена логічними аргументами і фактами. Наведені аргументи і факти варто узагальнити у висновках. Висновки мають бути науково обґрунтованими і не суперечити один одному.

Загалом тести поділяються на кілька видів, головне завдання яких – стимулювати інтелектуальні здібності учнів. *Альтернативний тест* передбачає 4–5 варіантів відповідей, серед яких лише один – правильний. *Вибірковий тест* передбачає 10–12 варіантів відповіді на тестове завдання, з яких 6–8 є правильними. *Послідовний тест* дає можливість перевірити знання учнем послідовності того чи іншого мовного або літературного процесів. У варіантах відповіді на таке тестове завдання відсутні неправильні відповіді, тож необхідно послідовно розташувати запропоновані у невпорядкованому вигляді поняття, слова, визначення. *Конструктивний тест* (або тест-доповнення) передбачає заповнення учнем у тексті, що описує те чи інше явище, пропущених слів, які мають основне значення для конкретного тексту. *Розподільний тест* вимагає розподілу ознак серед трьох або більше понять. *Узагальнювальний (збірний) тест* дає можливість, окрім контрольних знань, перевірити вміння учнів узагальнювати, робити висновки, класифікувати те чи інше явище. *Порівняльний тест* передбачає знаходження спільного і відмінного в досліджуваних процесах і явищах. Він спрямований, крім контролю якості і вміння, на перевірку вміння знаходити схожість і відмінність у досліджуваних явищах. *Проблемно-пошуковий тест* передбачає необхідність творчого перенесення знань у нестандартну

ситуацію, а отже, є проблемою (складне запитання, завдання, що потребує розв'язання), закладеною в тестовому завданні; містить пропозицію варіантів (гіпотез) його розв'язання і систему доводів (див. <http://www.uvku.uz.ua/15031002.htm>).

У навчальному процесі тести поділяються на *навчальні* і *контрольні*. Навчальні тести використовуються на всіх етапах роботи з матеріалом і покликані відстежити рівень оволодіння знань, або закріпити чи повторити їхній зміст. У такому разі ставиться за мету: виявити прогалини в знаннях, уміннях, навичках школярів, спрямувати їх на усунення недоліків у підготовці. Перевіряти результати таких тестів можуть самі учні. Контрольні тести проводяться як певний підсумок роботи за вивченою темою, отже, вони мають комплексний характер (у межах одного або кількох тематичних блоків) і спрямовані на перевірку засвоєння знань, рівня сформованих умінь, відпрацьованих навичок.

У процесі системного використання навчальних тестів в учнів складається ціннісно-смісловне ставлення до здобутого знання. Систематичне отримання об'єктивної оцінки навчальних досягнень дає змогу суб'єкту навчання самоідентифікуватися із зовнішнім середовищем, визначати свій рейтинг за певними показниками, складати відповідний план з огляду на власні цінності і мотивації. Тобто, складається відповідна система мисленнєвих дій, спрямована на результат: тестування – результат – самоаналіз – самооцінка – самопідготовка – потреба роботи з учителем – потреба в об'єктивній оцінці досягнутого рівня.

Отже, тестування виявляє у старшокласника такі особистісні якості: самостійність, самодостатність, самоспостереження, самоконтроль, цікавість; цілеспрямованість і наполегливість під час виконання завдань; критичне мислення, що орієнтується на обґрунтування тих чи інших тверджень; вербальне мислення, що сприяє можливості висловити свою думку; вміння зберігати інформацію протягом тривалого часу; увага як засіб зосередитися на виокремленому об'єкті; відповідальність як здатність приймати рішення, робити вибір, відповідати за свої вчинки і дії.

Традиційно оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється шляхом спостереження й усного та письмового опитування. Під час опитування оцінки різних учителів за одну й ту саму відповідь істотно відрізняються, адже традиційний контроль передбачає вміння висловлювати свою думку, розвиває комунікативні компетенції, що, звісно, не притаманне тестуванню. Однак, можливості цих традиційних методів діагностування у забезпеченні необхідної якості вимірювання й оцінювання навчальних досягнень учнів дуже обмежені. Тестування є ефективнішим – сприяє індивідуалізації навчання, рівневій диференціації готовності учнів, стимулює їхню самостійну роботу, створює умови для самоконтролю, самоорганізації, самонавчання. Учень є впевненим в об'єктивності оцінювання,

що, як відомо, підвищує мотивацію до навчання задля досягнення кращих результатів. З огляду на викладене зазначимо, що у дидактиці тестування можна розглядати як технологію, що є значущою в навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів і спрямована на втілення особистісно орієнтованого підходу. За таких умов учень не лише вчиться без примушування, а й уміє робити вибір. Якщо тестування у школах проводиться систематично, то воно мотивує навчатися, з'являються навички у різні способи відтворювати знання. Учні більш довірливо ставляться до зовнішнього оцінювання і намагаються до підсумкової атестації поліпшити свій рівень знань.

Тестування як засіб вимірювання знань учнів використовується у змісті курсу за вибором «Людинознавство» (10–11 кл.). Розроблений нами й упроваджений у практику деяких загальноосвітніх закладів України, цей курс є засобом формування у старшокласників системи знань про людину на засадах міжпредметних і метапредметних зв'язків, компетентнісного навчання і синергетичного підходу з урахуванням структурної моделі педагогічної взаємодії та розгортання інтерактивних технологій навчання.

У посібнику «Людинознавство» вміщено 51 тему, об'єднану у вісім розділів. Перші два присвячено питанням виникнення і розвитку людини як частини природи, людини як біологічної істоти. Погляди на генетику, здоров'я і довголіття викладено у третьому розділі. Передбачено, що на основі використання інтерактивних технологій за допомогою навчальної інформації викликатиметься рефлексія, розвиватиметься гіпотетичне й образне мислення учнів.

Оскільки серед людських цінностей емоції, відчуття, почуття, щастя посідають чільне місце, то п'ять тем четвертого розділу присвячено саме цьому. Проблема світу людської душі розкривається у п'ятому розділі. Водночас, тут розглядаються питання пам'яті, мислення, свідомості, інтелекту людини.

У шостому розділі розкриваються окремі питання свідомості людини, а в сьомому – об'єднано теми, що поглиблюють знання, висвітлені в попередніх розділах. У завершальному – восьмому – розділі вміщено теми з огляду на особливості перебігу процесів життєдіяльності людини у соціумі. Загалом матеріал викладено у такий спосіб, щоб сприяти формуванню в учнів 10–11-х класів системи знань про людину.

На прикінці розділів 1–4 подано текстові варіанти (вибірково) електронних навчально-пізнавальних тестів (мета – навчання, самонавчання, але не перевірка засвоєння знань). В інших розділах посібника вміщено задачі на логіку, теми есе, психологічний практикум з визначення учнями свого темпераменту.

Ми використовуємо різні види тестів (наприклад, з відкритими відповідями, тести з розгорнутою

відповіддю – есе). Однак переважають тести із закритими відповідями. Структура цього навчального продукту така, що за його допомогою не лише контролюється засвоєння знань про людину, а й викликається рефлексія, що спонукає учнів до активнішого формування своїх ціннісно-смыслових орієнтацій. Деякі тести побудовані на жартівливій інтерпретації, що стимулює бажання їх виконувати. Доречним є наведення прикладів деяких тестів за видами.

Тести із закритими відповідями з одним варіантом правильної відповіді

Як бог-творець Хнум створював людей? (Із розділу «*Ното сарієнс*»):

- А. З глини і тільки руками.
- Б. З глини і піску.
- В. З глини, додаючи морську піну.
- Г. З глини, додаючи дух коштовного каміння.
- Д. З глини на гончарному крузі.

Фізіологія – це наука... (вказіть на правильну відповідь) (Із розділу «*Людина біологічна*»):

- А. ... про функціонування головного мозку людини.
- Б. ... про будову головного складника організму людини – хребта.
- В. ... про процеси, що відбуваються в організмі, і про функції всіх його частин.
- Г. ... кровообіг і кровоносну систему людини.
- Д. ... про здоровий спосіб життя і харчування, яке його забезпечує.

В організмі людини, яка розхвилювалася, піднімається справжня *. Наднирники викидають у кров так звані ... – адреналін і його біохімічний попередник норадреналін. Вкажіть на пропущені слова** (там само):

- А. ***кров'яна буря ... гормони росту.
- Б. ***харчова буря ... гормони ситості.
- В. ***ендокринна буря ... гормони щастя.
- Г. ***ендокринна буря ... гормони атаки.
- Д. ***сечова буря ... феромони.

Про що свого часу Гіппократ висловився так: «Наші харчові речовини мають бути лікувальним засобом, а наші лікувальні засоби мають бути харчовими речовинами?» (Із розділу «*Людина: генетика, здоров'я, довголіття*»):

- А. Про гастрономію.
- Б. Про дієтологію.
- В. Про здоровий спосіб життя.
- Г. Про систему травлення.
- Д. Про забезпечення роботи мозку.

Що саме є внутрішньою сутністю людської особистості? Вкажіть на найвичерпніший варіант (Із розділу «*Людські цінності: емоції, відчуття, почуття, щастя*»):

- А. Внутрішня сутність людської особистості – це система її цінностей, здатність усвідомлювати те, що дороге, значиме й важливе.
- Б. Внутрішня сутність людської особистості – це травна система.

В. Сутність людської особистості – це система правильного харчування: менше м'яса, більше продуктів рослинного походження.

Г. Сутність людської особистості – це система фізичних вправ, фізичних навантажень, почерговість навчання і відпочинку.

Д. Внутрішня сутність людської особистості – це система надання першої медичної допомоги навіть незнайомій людині, якщо вона зазнала якихось ушкоджень або травм.

Тести із завданнями, які передбачають відкрити відповідь

Один французький хімік у XIX ст. знайшов у своїй крові поширений у природі хімічний елемент. Саме в той час він був закоханий в одну красуню. Бажаючи довести їй силу свого кохання, хімік задався метою видобути зі своєї крові стільки цього елемента, щоб зробити з нього каблучку і подарувати своїй коханій. Дослід його закінчився жалюгідно – закоханий помер від нестачі крові.

Який хімічний елемент у його крові став причиною смерті? (**Залізо**).

У розгорнутих тестах відповідь має бути як стисле есе. Такими тестами найліпше перевіряти, як учні вміють створювати власні висловлювання, формулювати думки, ідеї, дотримуватися певної структури тексту. Відповіді в таких завданнях істотно варіюються від стислої й точної, сформульованої кількома реченнями, до розгорнутої відповіді довільної форми й обсягу. Такі завдання тестів сприяють оцінюванню вміння аналізувати, синтезувати, висловлювати власну думку щодо запропонованої теми, водночас використовуючи уже здобуті знання [5].

Наприклад, учні отримують (на картках, на мультимедійній дошці, у файлах, що розкриваються певними програмами персонального комп'ютера) різні висловлювання, на які вони мають зреагувати. Вибір того чи іншого з них також визначає ступінь рефлексії кожного учня, його уподобання і бачення проблеми.

Розглянемо висловлювання, включені до посібника з курсу за вибором «Людинознавство». З розділу «Серед собі подібних»: «*Інтернет не зближує. Це скупчення самотності. Ми начебто разом, але кожен сам. Ілюзія спілкування, ілюзія дружби, ілюзія життя... Для одних форма спілкування – діалог, для інших – монолог*» (**І.Шевелєв**). З розділу «Таємниці свідомості»: «*Будьте уважні до своїх думок – вони початок вчинків*» (**Лао-Цзи**); «*Людина має свободу вибору, бо, в іншому разі, поради, умовляння, повчання, нагороди і покарання були б безглузді*» (**Ф.Аквінський**).

Для вчителя опрацювати тести такого виду складніше, ніж тести закритого типу, натомість потенційні можливості значно вищі, адже під час проходження такого тесту не лише виявляється ступінь засвоєння знань, а й проявляються особистісні якості учня, що сприяє у подальшому коригуванню можливих цінностей зі знаком «мінус».

До курсу «Людинознавство» розроблено психологічні тестові завдання, у процесі розв'язання яких (під час спостереження) досліджуються певні психологічні якості і властивості особистості учнів. Обмірковування учнями відповідних стандартизованих завдань, результати їх виконання дають учителям необхідну інформацію про психофізіологічні і особистісні характеристики, знання, уміння і навички того, хто працює з тестом.

Існує думка, що застосування тестів має певні недоліки, називають зокрема можливість угадування відповіді. Однак, за угадуванням моделюється така життєва ситуація, як прийняття рішення в умовах невизначеності, а пошук відповіді в умовах наявності неповних знань сприяє розвитку таких якостей, як заповзятливість і спритність.

З нашого погляду, для визначення сформованості у старшокласників системи знань про людину технологія тестування має значні переваги перед іншими методами оцінювання навчальних досягнень учнів: а) уможливіє швидшу перевірку якості засвоєних знань про людину; б) систематизує навчальний матеріал; в) значно зменшує суб'єктивні чинники (настрій учителя, недостатню кваліфікацію, упередженість, неухважність тощо) під час вимірювання якості засвоєних знань; г) використовуються технічні засоби навчання, зокрема комп'ютери; д) здійснюється диференціація навчання завдяки використанню тестів за рівнем складності; е) економить навчальний час, даючи можливість частіше здійснювати контроль засвоєння знань; є) сприяє інтеграції системи освіти України в європейську тощо.

Отже, апробація програми і курсу «Людинознавство» засвідчує, що одним із шляхів організації навчально-виховного процесу відповідно до діяльнісного, особистісно орієнтованого, дидактичного і суб'єкт-суб'єктного психологічного підходів до навчання є використання технологій тестування, які ми визначаємо як дидактичні технології, що сприяють ефективності процесу формування системи знань про людину в учнів старшої школи.

Література

1. Аванесов В.С. Определение, предмет и основные функции педагогической диагностики [Текст] / В.С. Аванесов // Педагогическая диагностика. – 2002. – №1. – С. 32–46.
2. Барна М.М. Ключі до подолання педагогічних стереотипів: Навч.-метод. посібник / М.М. Барна, Г.А. Буцак, О.В. Волощенко, Н.М. Калька; [за заг. ред. М.М. Барни]. – Тернопіль: Астон, 2008. – 148 с.
3. Булах І.Є. Теорія і методика комп'ютерного тестування успішності навчання (на матеріалах медичних навчальних закладів): дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.01 / І.Є. Булах; Київський національний університет імені Т.Г. Шевченка. – К., 1995. – 430 с.
4. Майоров А.Н. Теория и практика создания тестов для системы образования / А.Н. Майоров. – М.: Народное образование, 2000. – 352 с.
5. Моисеев В.Б. Статистический подход к принятию решения по результатам тестирования для тестов открытой

формы [Электрон. ресурс] / В.Б. Моисеев. – Режим доступа: http://www.mesi.ru/joe/N1_01/mo.html

6. Селевко Г.К. Энциклопедия образовательных технологий: В 2 т. [Текст] / Г.К. Селевко. – М.: НИИ школьных технологий, 2006. – Т.2. – 816 с.
7. Федоренко В.Л. Методичні рекомендації щодо використання тестових технологій у процесі вивчення української мови в загальноосвітніх навчальних закладах [Текст] / В.Л. Федоренко, Л.Т. Коваленко // Дивослово. – 2007. – №2. – С. 22–26.
8. Чельшкова М.Б. Теория и практика конструирования педагогических тестов: учеб. пособие [Текст] / М.Б. Чельшкова. – М.: Логос, 2002. – 432 с.

Анонси

Галина ВАСЬКІВСЬКА

Використання навчальних тестів у процесі формування системи знань про людину в учнів старшої школи

У статті розглядаються проблеми тестування як методу і процесу педагогічних вимірювань у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів. Розкривається сутність поняття «педагогічний тест», виокремлюються види тестів. Доводиться, що у процесі системного використання навчальних тестів в учнів розвивається ціннісно-сислове ставлення до здобутих знань. Автор ознайомлює читача з розробленим курсом за вибором «Людинознавство» (10–11 кл.), у якому використовуються тести як засіб вимірювання знань учнів. Водночас визначається роль тестів під час формування у старшокласників системи знань про людину, наводяться приклади тестових завдань різних видів. Наголошується на тому, що об'єктивні результати тестувань спонукають старшокласників переосмислювати свої досягнення і рівень опанування відповідного навчального матеріалу.

Ключові слова: тест, педагогічний тест, тестові завдання, оцінювання, людинознавство, старшокласники, система знань про людину.

Галина ВАСЬКОВСКАЯ

Использование учебных тестов в процессе формирования системы знаний о человеке в учеников старшей школы

В статье рассматриваются проблемы тестирования как метода и процесса педагогических измерений в учебно-воспитательном процессе общеобразовательных учебных заведений. Раскрывается сущность понятия «педагогический тест», вычленяются виды тестов. Доказывается, что в процессе системного использования учебных тестов у учащихся развивается ценностно-смысловое отношение к усвоенным знаниям. Автор знакомит читателя с разработанным элективным курсом «Человековедение» (10–11 кл.), в котором используются тесты как средство измерения знаний школьников. Вместе с тем определяется роль тестов в процессе формирования у

старшокласників системи знань о человекe, приводятся примеры тестовых заданий разных видов. Акцентируется внимание на том, что объективные результаты тестирования побуждают старшокласников переосмысливать свои достижения и уровень овладения соответствующего учебного материала.

Ключевые слова: тест, педагогический тест, тестовые задачи, оценивание, человековедение, старшокласники, система знаний о человекe.

Galyna VASKIVSKA

The use of educational tests in the process of the formation the knowledge system about a human in high school students

The article deals with the problem of testing as a method of teaching and the process of measurement in the educational process in secondary schools. The essence of the

concept of «pedagogical test» is revealed, the types of tests are discussed. It is shown that the systemic use of educational tests develops students' value-semantic attitude to the process of knowledge acquiring. The author introduces to the reader a developed elective course «Science about man» (10–11 forms), in which tests are used as a means of measuring students' knowledge. At the same time the article defines the role of tests during the formation of the system of knowledge about man in high school students, it gives the examples of tests of various kinds. The researcher also stresses that the objective test results encourage high school students to rethink their level of achievement and mastery of appropriate educational material.

Keywords: test, pedagogical test, testing tasks, testing, science about man, high school students, the system of knowledge about man.

ПОДІЇ. ЗАХОДИ. ПРЕЗЕНТАЦІЇ

VI Всеукраїнська виставка-фестиваль «Обдаровані діти України»

31 травня 2013 р. в Київському палаці дітей та юнацтва з нагоди святкування Міжнародного дня захисту дітей відбулася VI Всеукраїнська виставка-фестиваль «Обдаровані діти України». Організаторами цього проекту є Інститут обдарованої дитини НАПН України, Мала академія наук України, Київський палац дітей та юнацтва. Виставка-фестиваль проходить за підтримки Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України, Київської міської влади.

Головною метою проведення виставки-фестивалю є популяризація дитячої та юнацької творчості. Досвід та практика суспільного життя свідчать про те, що робота з обдарованими дітьми та молоддю, яка передбачає розвиток здібностей особистості, її самовизначення, соціальну адаптацію та культурне становлення, є одним із пріоритетних соціальних завдань. Талант і обдарованість, без яких не можливе піднесення держави, складають її найважливіше надбання. Тому такими важливими є виявлення і підтримка обдарованих дітей та молоді, забезпечення всіх умов для творчої самореалізації.

Учасникам фестивалю надійшли вітання від Президента України Віктора Януковича, Голови Верховної Ради України Володимира Рибачака, Прем'єр-міністра України Миколи Азарова, Секретаря РНБО України Андрія Клюєва, Міністра освіти і науки України Дмитра Табачника, Президента НАН України Бориса Патона, академіка РАН, лауреата Нобелівської премії з фізики Жореса Алфьорова.

Виставку відкрив директор Інституту обдарованої дитини НАПН України Володимир Камишин. Юних талантів вітали Народний депутат України Олександр Єдін, Президент НАПН України Василь Кремень, Президент Малої академії наук Станіслав Довгий, директор НЦ «Мала академія наук України» Оксен Лісовий, директор Державного методичного центру

навчальних закладів культури і мистецтв України Анатолій Корисько, директор Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг Державної служби інтелектуальної власності Тетяна Чабанець, в.о. директора Київського Палацу дітей та юнацтва Лілія Заруцька.

На виставці було представлено понад 3000 експонатів різних видів творчості, автори яких є вихованцями 200 організацій. Родзинкою свята стали майстер-класи з різних видів мистецтв: гончарства, ліплення з глини, розпису по кераміці, оригамі, петриківського розпису, травоплетіння, створення ляльок та м'якої іграшки, валяння, в'язання морських вузлів, бойових мистецтв айкідо та кікбоксінгу, лозоплетіння, бісерного ткацтва тощо. Під керівництвом досвідчених майстрів кожен охочий – і дорослий, і дитина – могли спробувати свої сили у мистецтві.

Під час роботи виставки пройшов флеш-моб дитячого малюнку, де школярі з різних куточків України мали змогу у спільній картині втілити свої майбутні бажання, а також костюмоване шоу власних колекцій одягу учасників виставки. Крім того, на заході дітей та дорослих чекали розваги – клоун, майстри аквагриму, стіна малювання, шоу від Музею популяризації науки і техніки «Експериментаніум» та забави від Центру культури і історії Древньої Русі «Парк Київська Русь».

На завершення роботи виставки її учасники потрапили на концерт, де побачили успіхи своїх творчих колег. Усі школярі отримали дипломи за участь у фестивалі та подарунки на згадку, замовлені спонсорами заходу.

*За інф. офіційного сайту
Інституту обдарованої дитини НАПН України*